

Årsrapport 2017

SATC center
Kirurgisk Afdeling A
OUH Svendborg Sygehus

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Hvad er SATC Center	3
Baggrund	4
Organisering af SATC Center	5
Afdelingsledelse Kirurgisk afdeling A.....	5
SATC sekretariat.....	5
Eksterne konsulenter.....	5
Regional følgegruppe.....	6
Advisory Board.....	6
Aktivitet 1 SATC uddannelse og læring.....	6
Afholdte symposier og kurser.....	7
Aktivitet 2 EndoConf.....	8
Aktivitet 3 SATC Hjemmeside.....	8
Aktivitet 4 SATC Klinisk Excellence.....	8
Aktivitet 5 SATC forskning.....	9
Publiceringer 2017.....	9
Aktivitet 6 SATC database.....	11

Forord

Hvad er Kirurgisk Afdeling A's SATC Center?

I 2014 modtog enheden for neoplastisk kolorektal forskning, Kirurgisk Afdeling A, OUH, Svendborg en større bevilling fra Kræftens Bekæmpelse til at udvikle et "Nationalt reference center" for Store Adenomer og Tidlige Cancere i Colon og rectum (SATC-C). Aktiviteterne blev beskrevet som:

Læring og
uddannelse

Klinisk Excellence

Forskning

På den baggrund indledtes et intensivt samarbejde imellem Kirurgisk afdelings A's afdelingsledelse og forskningsenheden om efteruddannelse af sygeplejersker og læger, samt opdatering af apparatur til transanal ultralyd og endoskopi. Parallelt udvikledes dedikerede klinikker for udredning og behandling af SATC-C patienter og en gruppe på 5 fastansatte læger og 4 sygeplejersker blev allokeret til de kliniske aktiviteter og selve udviklingsarbejdet.

Nye operative teknikker blev implementeret således, at centeret i dag tilbyder alle kendte behandlingsformer indenfor transanal- og endoskopisk behandling af SATC-C læsioner.

Kurser og symposier i transanal ultralydsteknikker, og i behandling og stadievurdering af store adenomer og tidlige cancere blev udviklet til læger.

De tilførte midler fra Kræftens Bekæmpelse accelererede forskningen, og ledte til flere ph.d. studier og andre nationale og internationale kliniske studier. Enheden har fået fodfæste i Europæiske netværk og forskergrupper, og har opbygget en international styregruppe og tilknyttet 2 internationalt anerkendte associerede professorer.

- Professor Robert J. C. Steele – Leder af Cancerforskningsenheden ved Dundee Universitet, ledende overlæge Kirurgisk Afdeling Ninewells Universitetshospital og leder af det skotske kolorectal screeningsprogram
- Professor og overlæge, Geerard Lucien Beets, Department of Surgery, Netherlands Cancer Institute, Amsterdam, Holland.

I 2017 modtog SATC-Centeret en bevilling fra Danske Regioners "jo før jo bedre – pulje", der muliggjorde en yderligere ekspansion. Det nye SATC-C læringscenter blev etableret i begyndelsen af 2017 med det formål at opbygge et regionalt center til varetagelse af:

1. Læring ved sidemandsoplæring, kurser, symposier og kongresser
2. Kvalitetssikring og kvalitetsudvikling
3. Databasedrift til forskning og monitorering
4. Klinisk kompetence
5. Forskning

Det primære formål med læringscenteret er at opnå et ensartet højt niveau i Region Syddanmark for behandling af avancerede adenomer og tidlige cancere i tyktarmen.

Baggrund:

Det danske tarm screeningsprogram begyndte i 2014, og har igangsat en udvikling, som medfører en mangedobling af store adenomer og tidlige cancere der kommer til behandling. Andelen af tidlige cancere stiger fra 7 % til 40 %. Mere end 95 % af alle tidlige cancere kan helbredes, og der er en fortsat udvikling af behandlingskvaliteten – det handler ikke længere om at forbedre overlevelsen. Fokus er nu på at minimere komplikationer og uønskede sideeffekter, idet over 50 % af dem der modtager stor kirurgi for rectumcancer, får varigt nedsat livskvalitet som følge af behandlingen.

Samtidigt har de minimalt invasive, transanale og endoskopiske teknikker gennemgået en betydelig udvikling. De nye metoder øger mulighederne for at færdigbehandle patienterne uden at anvende stor kirurgi. Men metoderne, nye, i nogle tilfælde eksperimentelle, skal evalueres. I vores afdeling er andelen af store kirurgiske indgreb for benigne tumorer mere end halveret igennem de seneste 5 år. De dominerende minimalt invasive procedurer til transanal kirurgi er:

- Transanal Endoskopisk Mikrokirurgi (TEM)
- Endoskopisk Mucosa Resektion (EMR)
- Endoskopisk Submucøs Resektion (ESD)
- Endoscopic Full Thickness Resection (eFTR)

Det potentielle antal kandidater til minimal invasiv transanal behandling stiger hurtigt både regionalt og nationalt, dog stiger antallet af gennemførte avancerede procedurer ikke i samme tempo. Der er mangel på endoskopører på regionens sygehuse, der har formel træning i at håndtere avancerede procedurer i kolon. Behandlingen af avancerede adenomer i rectum er centraliserede, og kapaciteten til at håndtere en aktivitets stigning er til stede. Den beskedne aktivitets stigning kan skyldes manglende viden om de nationale retningslinjer på dette område.

Konsekvent anvendelse af nyeste behandlingsprincipper i hele regionen, ville kunne reducere antallet af store kirurgiske indgreb betydeligt. Det fulde kliniske udbytte af de seneste års landvindinger kræver en intensiv indsats for at skabe almindelig kendskab til retningslinjer og til at udbygge antallet af EMR kyndige endoskopører. Det er en forudsætning for at sprede principperne og kompetencerne regionalt på frivillig basis. Endvidere er det i alles interesse fortsat at udvikle metoderne for en yderligere udvidelse af indikationsområderne for organ-bevarende behandling.

At opbygge et reference center til udvikling og formidling af disse patientvenlige tiltag kan ikke gennemføres med snævert blik for regionens behov. En stadig frontposition kan kun fastholdes igennem et bredere samarbejde. Vi har opbygget et sådant samarbejde med det Britiske SPECC center (Significant Polyps and Early Colorectal Cancers). Vores tiltag rækker derfor både regionalt, nationalt og internationalt. Befolkningsgrundlaget i Danmark svarer stort set til et enkelt regionalt læringscenter i SPECC programmet i UK. Det er den eneste mulige vej frem for at sikre løsning af den opgave vi har: At arbejde for et behandlings niveau af højeste internationale standard i Region Syddanmark.

Professor Gunnar Bastrup

SATC Centerleder Niels Buch

Organisering SATC Center

SATC Center er beliggende i Forskningens Hus, Kirurgisk Afdeling A, OUH Svendborg Sygehus, Baagøes Allé 15, Indgang 39 5700 Svendborg.

Afdelingsledelse Kirurgisk afdeling A:

Ledende overlæge Claus Christian Vinther

Oversygeplejerske Susanne Barren

SATC sekretariat:

Professor Gunnar Baatrup, Forskningsleder

Overlæge Niels Buch, driftsleder

Uddannelsessekretær og kommunikationsansvarlig Lene von Fintel Sostack

Afdelingslæge Anders Høgh

Afdelingslæge Jesper Meng Rahn Nielsen

Projektsygeplejerske Anja Wulle

Projektsygeplejerske Mette Lundwald Rasmussen

Post Doc Issam Al-Najami

Post Doc Erik Zimmermann

Studentermedhjælper Lasse Gantzhorn Mølhede

Studentermedhjælper Emma Thyra Lund

Eksterne konsulenter

Eksterne konsulenter er ansat i SATC Center for at opnå sparring og hjælp i international topklasse indenfor Store Adenomer Tidlige cancere. Konsulenternes primære opgave er sammen med de øvrige ansatte i SATC Center at sikre den faglige kvalitet i udbudte kurser, samt hjælpe til som foredragsholdere. Konsulenterne er hver især eksperter på deres område.

Senior konsulenter: Professor Neil Borley, Cheltenham General Hospital, UK og Professor Deirdre McNamara, Trinity College, Dublin.

Konsulenter: Radiolog Søren Rafaelsen Vejle Sygehus, PhD Jo Waage, Nordsjællands Hospital samt professor Ismail Gögenur, Sjællands Universitetshospital.

Regional følgegruppe:

Der er nedsat en regional følgegruppe bestående af specialelæger fra hver specialeenhed på regionens øvrige sygehuse. Følgegruppens opgave er at foranledige en regional prioritering og koordination af centrets aktiviteter inden for formålet, herunder udarbejdelse af uddannelsesprogram/koncept. Ledende overlæge Claus Christian Vinther er leder af følgegruppen, som driftsbetjenes af SATC sekretariatet.

Advisory Board:

Endvidere er der tilknyttet et Advisory Board, som skal rådgive og sparre såsom visioner, strategier og faglige anliggender indenfor kerneområdet.

Claus Duedal Pedersen, Chefkonsulent, Afdeling for Kvalitet og Forskning, OUH Universitetshospital/Svendborg Sygehus.

Birger Endreseth, Trondheim, Kirurgisk Klinik, St. Olavs Hospital, Norge.

Deidre Mc Namara, Associate Professor, Head of dept. Clinical Medicine, Tallaght Hospital -Trinity College Dublin.

Professor Regina Beets-Tan, Dept. of Radiology, The Netherlands Cancer Institute – Amsterdam.

Aktivitet 1: SATC Uddannelse og læring

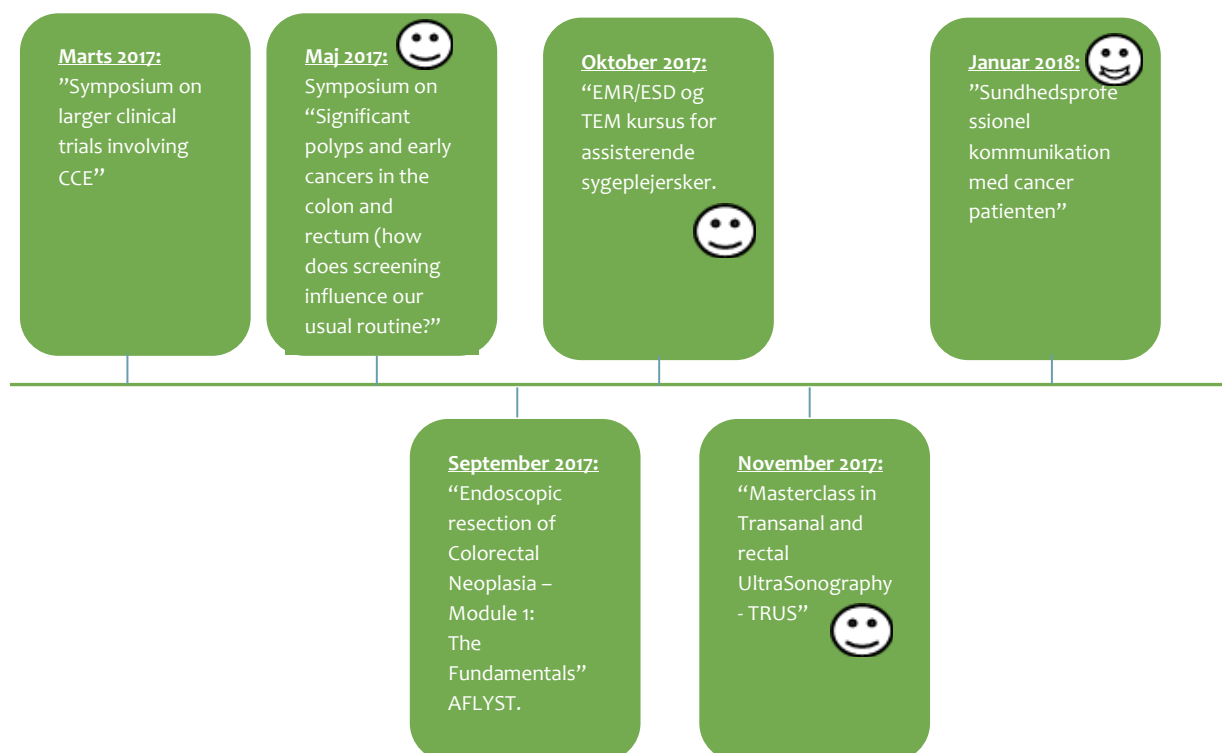

SATC læringscenter udbyder kurser målrettet læger og sygeplejersker. På baggrund af bevillingen, deltager ansatte i Region Syddanmark uden betaling af kursusgebyr. Kurserne bliver udbudt i hele landet, og vi har oplevet stor interesse for de allerede udbudte kurser.

I 2017 har vi afholdt 4 kurser, 1 mini symposium samt 1 symposium. Hvert arrangement er evalueret af deltagere/kursister på en skala fra 1-6, hvor 6 er bedst. Evalueringen er baseret på fagligt kursusindhold, udbytte, foredragsholdere og information om kurset. Vore kurser er evalueret med et gennemsnit ml. 5-6.

Afholdte symposier og kurser:

Aktivitet 2: EndoConf

EndoConf er et **realtime audiovideolink system** mellem endoskopistuerne på regionens sygehuse. Det vil sige, at en mini konference kan etableres indenfor få minutter. Live streaming til en bærbar tablet muliggør kontakt til en vagthavende specialist på Kirurgisk Afdeling A, OUH, hvorved skopøren vil kunne drøfte mulige behandlingsmetoder med eksperten under selve proceduren.

I mange tilfælde kan en direkte og hurtig mini konference via EndoConf afklare videre strategi. Det er tanken, at systemet skal medvirke til at styrke kompetencerne lokalt, at styrke mulighederne for at færdigbehandle patienterne lokalt, og skåne patienten for gentagne diagnostiske koloskopier eller afklare om en henvisning til avancerede procedurer er nødvendig. Systemet er opfundet og udviklet af SATC Centeret.

Udrulningen af EndoConf systemet har baggrund i Region Syddanmarks sundhedsprincip "lige behandling for alle" og i anerkendelse af at Kirurgisk Afdeling A OUH, rummer alle behandlings- og undersøgelsesmodaliteter inde for området: store adenomer og tidlige cancere. På

nuværende afprøves systemet mellem Svendborg og Nyborg, og forventes udrullet i Region Syddanmark september 2018.

Vi har undersøgt og afprøvet patenterbarheden, dog med et negativt udfald.

Aktivitet 3: SATC Hjemmeside

En ny hjemmeside www.satccenter.com er under udvikling, og vil blive lanceret i andet kvartal af 2018. Vores mål med hjemmesiden er at skabe en stærk faglig platform, hvor kursisten kan tilmelde sig kurserne samt, efter endt kursusdeltagelse, finde relevante oplæg og kursusnoter. Desuden vil det i fremtiden blive muligt at afholde regionale polyp-MDT'er via hjemmesiden – enten via videokonference eller blot med vidensdeling i kommentarform.

Denne platform vil blive den primære kommunikationsform både for nationale og internationale aktører. Derudover vil der være mulighed for networking og vidensdeling, idet det er muligt at kommentere indholdet.

Aktivitet 4: SATC Klinisk Excellence

Som det fremgår ovenfor har en accelereret udvikling af klinisk excellence i afdeling A stået på i 3 -4 år nu, siden den første bevilling fra Kræftens bekæmpelse. Vi har videre udbygget de spor der blev lagt.

Det er ikke hensigten, at SATCC bevillingen økonomisk skal bidrage direkte til denne udvikling, men SATC Center aktiviteten er afhængig af et stærkt fagmiljø, og afdelingsledelsen (Kirurgisk Afdeling A, OUH) har medvirket til at styrke kvaliteten af den kliniske aktivitet. Vi fremstår allerede nu som nationalt førende hvad angår aktivitetsniveau, antal dedikerede personer tilknyttet og antal publikationer.

Først og fremmest har vi opgraderet apparatur og special-kompetence hos en gruppe dedikerede læger og sygeplejersker. Vi arbejder på organisatorisk at styrke den endoskopiske aktivitet ved at lægge den under sin egen specialeansvarlige fagperson.

Der er ansat en afdelingslæge mere i gruppen, der skal sikre yderligere udvikling af ESD aktiviteten.

Aktivitet 5: SATC Forskning

I SATC centeret er det tilknyttet flere forskellige forskningsprojekter.

Projektet "STAR TReC" er et ambitiøst internationalt randomiseret studie, der skal afklare sikkerheden omkring minimalt invasiv kirurgi i kombination med stråleterapi for tidlige rectum cancere. Studiet har også til formål at identificere en gruppe af patienter, som helt kan undgå kirurgi og udelukkende behandles med stråleterapi som Watchful Waiting Strategi.

Projektet "EMR/ESD og TEM randomisering" er et randomiseret forsøg, der skal afklare hvilken metode der er bedst til behandling af store adenomer i rektum. Foreløbige resultater afkræfter forventningen om flere komplikationer ved TEM, samt en bedre prognose ved brug af TEM ved incidentielle maligne polypper.

Projektet "eFTR" er et studie i et nationalt samarbejde, hvor vi undersøger en ny metode til fuldvægs resektioner af avancerede neoplasier i kolon. Studiet forventes at minimere antallet af store kirurgiske indgreb, som foretages på baggrund af en ikke radikal fjernelse af en malign polyp.

Projektet "Koloskopi komplikationer ePROM" er et studie, som anvender patientrapporterede outcomes efter koloskopi. Foreløbige resultater viser overraskende høj sygemeldingsrate på 5 % i en periode på mere end en uge. De samfundsmæssige udgifter ved koloskopier kan meget vel være underestimerede. Flere undersøgelser er under planlægning.

Projektet "DECT" er et studie, hvor vi tester anvendeligheden af Dual Energy CT til stadievurdering af kolorectal cancer. En forudsætning for at flere patienter kan tilbydes minimalt invasiv, transanal behandling er, at den præoperative stadievurdering af tumorer er nøjagtig. Standard MR staging har en meget dårlig nøjagtighed med en accuracy under 70 %. Det betyder, at flertallet af patienter med tidlige tumorer, som kunne færdigbehandles med minimalt invasiv kirurgi, udsættes for stor kirurgi, for at være på den sikre side. DECT er én mulighed for at bedre den peroperative diagnostik og stadievurdering.

Publiceringsaktiviteten baseret på ovenstående tæller 7 peer reviewede artikler i internationale tidsskrifter, omkring 10 artikler i pipeline, samt 3 nationale retningslinjer i perioden 2017-2018.

Publiceringer udgået fra SATC Center 2017:

[Can we Save the rectum by watchful waiting or TransAnal microsurgery following \(chemo\) Radiotherapy versus Total mesorectal excision for early REctal Cancer \(STAR-TREC study\): protocol for a multicentre, randomised feasibility study.](#)

Rombouts AJM, Al-Najami I, Abbott NL, Appelt A, **Baatrup G**, Bach S, Bhangu A, Garm Spindler KL, Gray R, Handley K, Kaur M, Kerkhof E, Kronborg CJ, Magill L, Marijnen CAM, Nagtegaal ID, Nyvang L, Peters FP, Pfeiffer P, Punt C, Quirke P, Sebag-Montefiore D, Teo M, West N, de Wilt JHW; for STAR-TREC Collaborative Group.

BMJ Open. 2017 Dec 28;7(12):e019474. doi: 10.1136/bmjopen-2017-019474.
PMID: 29288190

[Back-to-back colon capsule endoscopy and optical colonoscopy in colorectal cancer screening individuals.](#)

Kobaek-Larsen M, Kroijer R, Dyrvig AK, Buijs MM, Steele RJC, Qvist N, **Baatrup G.**

Colorectal Dis. 2017 Nov 22. doi: 10.1111/codi.13965. [Epub ahead of print]

PMID: 29166546

[The Diagnostic Yield of Colonoscopy Stratified by Indications.](#)

Al-Najami I, Rancinger CP, Larsen MK, Spolén E, **Baatrup G.**

Gastroenterol Res Pract. 2017;2017:4910143. doi: 10.1155/2017/4910143. Epub 2017 Jul 27.

PMID: 28819357

[Dual energy CT - a possible new method to assess regression of rectal cancers after neoadjuvant treatment.](#)

Al-Najami I, Drue HC, Steele R, **Baatrup G.**

J Surg Oncol. 2017 Dec;116(8):984-988. doi: 10.1002/jso.24761. Epub 2017 Jul 13.

PMID: 28703886

[\[Management of unexpected cancer in locally resected colorectal polyps\].](#)

Al-Najami I, **Baatrup G.**

Ugeskr Laeger. 2017 Jul 10;179(28). pii: V01170029. Danish.

PMID: 28689541

[Dual-energy CT can detect malignant lymph nodes in rectal cancer.](#)

Al-Najami I, Lahaye MJ, Beets-Tan RGH, **Baatrup G.**

Eur J Radiol. 2017 May;90:81-88. doi: 10.1016/j.ejrad.2017.02.005. Epub 2017 Feb 6.

PMID: 28583651

[Validity of data in the Danish Colorectal Cancer Screening Database.](#)

Thomsen MK, Njor SH, Rasmussen M, Linnemann D, Andersen B, **Baatrup G**, Friis-Hansen LJ, Jørgensen JC, Mikkelsen EM.

Clin Epidemiol. 2017 Feb 17;9:105-111. doi: 10.2147/CLEP.S124454. eCollection 2017.

PMID: 28255255

[Top Priorities in reducing colorectal cancer deaths side 74](#)

Baatrup, G.

Government Gazette 2017 –volume 2.

[Kamerakapslen – en skånsom men dyr løsning](#)

Baatrup, G.

MedicoTeknik – Magasin for Dansk Medicoteknisk Selskab – DMTS.

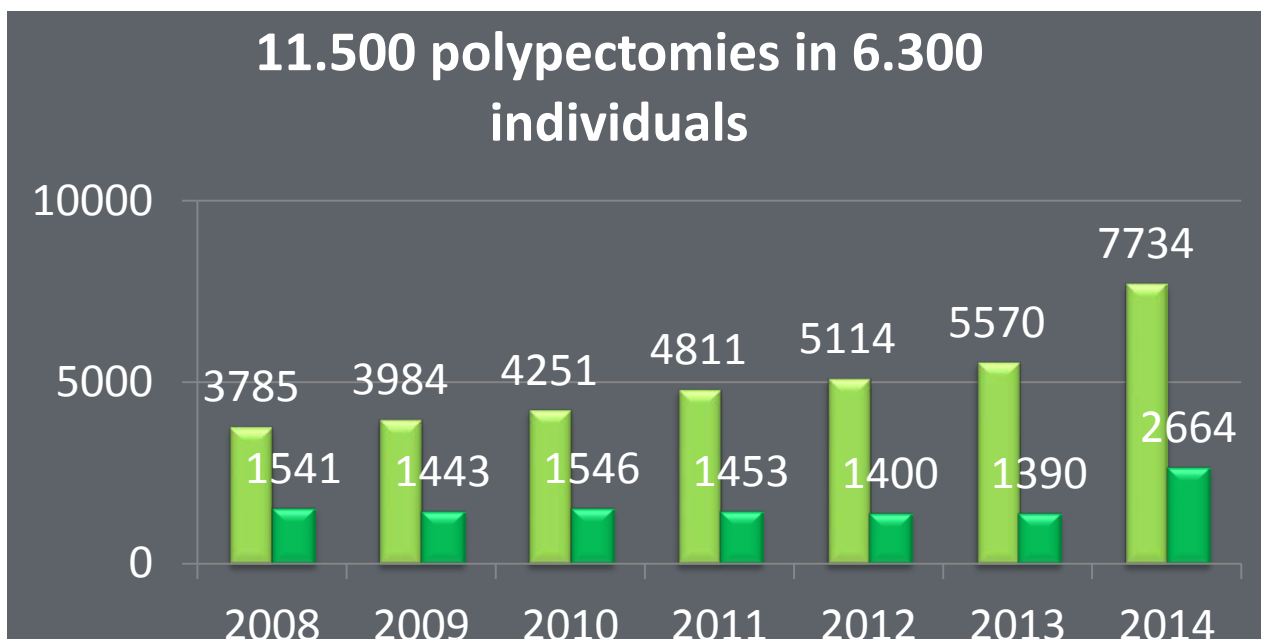
Derudover har vi afholdt talrige foredrag om centerets forskning, formål og aktiviteter.

Aktivitet 6: SATC database

EMR-ESD-TEM databasen over store polypper og tidlige cancere blev grundlagt i 2007, og er i dag en grundsten i vores SATC Center forskning, hvor vi ved en prospektiv registrering af alle vores avancerede endoskopiske resektioner, måler effektiviteten og sikkerheden af procedurerne. Resultaterne er, udover kvalitetssikring, også baggrund for publikationer i internationale tidsskrifter, samt vejledende for nationale retningslinjer.

Til dataregistrering benyttes Topica som platform, der opfylder kravende om datalog. Databasen hoastes af Region Syddanmarks IT teknikere i Regionshuset i Vejle. Databasen kan kun tilgås via Sundhedsdatanet, således at dataudveksling forbliver i et lukket netværk med webadgang. Databasen er opbygget som en fleksibel forskningsdatabase, og parametre bliver løbende skiftet ud for at justere fokus mod aktuelle problemstillinger. Databasen bestyres af en manager og en database tekniker, og håndteres af sekretær og studentermedhjælpere. SATC Center sekretariatet ejer databasen og udgør styregruppen.

I databasen registreres oplysninger om patienterne, procedurerne, resultaterne og opfølgings resultater. Der er registreret 1400 indgreb, og der er publiceret 4 artikler i internationale tidsskrifter. Flere er under færdiggørelse.

Udtræk fra SATC EMR/ESD databasen

Databasen kan også levere kvalitetsparametre, som kan trækkes periodevis til at informere afdelingen om aktivitet og resultater. Databasen har til formål at optimere og videreudvikle endoskopisk mukosa resektion (EMR), endoskopisk submukøs dissektion (ESD) samt Transanal Endoskopisk Mikrokirurgi (TEM).

Vi, i SATC-centeret, stiller gerne vores ekspertise og database til rådighed, hvis man som afdeling ønsker at indgå i databasen. De enkelte kliniske enheder har kun adgang til deres egne data. Hver bidragende afdeling ejer egne data, og en ny styregruppe med repræsentanter fra alle deltagende afdelinger er under opbygning.

På nuværende tidspunkt har vi samarbejde med kirurgisk afdeling i Århus, Aalborg, Vejle og Esbjerg. På sigt er det vores håb at det vil kunne blive en national database.